

AHMET YESEVİ

Ahmet Yesevi... Türklerin manevî hayatına asırlarca hükmeden, Türk halk sufilik geleneğinin kurucusu; Arslan Baba'dan teslim aldığı emaneti, insanlara "hikmet"leri aracılığı ile damla damla özümseten; kutsal emaneti Horasan Erenleriyle dünyanın dört bucağına ulaştıran; Türk diliyle yazdığı hikmetleriyle dilimizin gelişmesi ve zenginleşmesine büyük katkısı olan, "Pîr-i Türkistan", Büyük Veli, öncü şair...

Ahmet Yesevi'nin hayatı hakkında bilinenler menkıbelere dayanmaktadır. Eldeki bilgilere göre, Çimkent şehrine bağlı Sayram kasabasında, bazı kaynaklara göre ise bugünkü adı Türkistan olan Yesi'de doğmuştur. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, 1093 yılında doğduğu, 73 yıl yaşadığı ve 1166 yılında vefat ettiği kabul edilmektedir.

Babası Sayram'ın meşhur mutasavvıflarından olan İbrahim Ata (İbrahim Şeyh), annesi ise Sayramlı Musa Şeyhin kızı Ayşe Hatun'dur. Yedi yaşındayken annesini, ardından babasını kaybetmiş ve ablası Gevher fiehnaz tarafından büyütülmüştür.

İlk eğitimini babasından alan Yesili Ahmet, manevî eğitimini Yesi'de devrin meşhur mutasavvıfı Arslan Baba'dan almıştır. Daha sonra Buhara'ya giderek Yusuf Hemedani'nin yanında manevî eğitimini tamamlamış ve onun ölümü üzerine 1160'da halife olmuştur. Bir süre sonra da Yesi'ye dönerek, hayatının kalan kısmını insanları irşatla geçirmiştir.

Altmış üç yaşına geldiğinde tekkesinin avlusuna yaptırdığı çilehaneye girmiş ve ömrünü burada tamamlamıştır. Türbesi, Türkistan şehrinde yer almaktadır.

Yahya Kemal, Ahmet Yesevi'nin Türk tarihi bakımından önemini; "fiu Ahmet Yesevi kim, bir araştırın, göreceksiniz, bizim milliyetimizi asıl onda bulacaksınız." sözleriyle ifade eder.

Tasavvufi Türk halk şiirinin öncüsü olan Ahmet Yesevi, düşüncelerini yayabilmek için millî nazım şekli olan dördlüklerle, hece vezninde, yalın bir Türkçeyle şiirler yazmıştır. "Hikmet" adı verilen ve Divan-ı Hikmet adıyla bir kitapta toplanan şiirler, İslamiyetin Türkler arasında yayılmasında büyük rol oynamıştır.